

MÅLARENS HUSTRU.

KOMEDI I TVENNE AKTER.

IVb-1
Kapsel

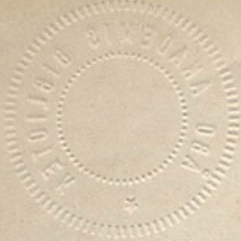
MÅLARENS HUSTRU.

KOMEDI I TVENNE AKTER

G. PH. ARMFELT.

ÅBO,
HOS J. W. LILLEJA & CO, 1856.

Denna lilla theaterpjäs är bearbetad efter en Fransysk idé, ur theaterpjäsen «Clermont l'Aveugle» par Emil Vanderburch. Dramatiserad och lokaliserad år 1855 af G. Ph. Armfelt.

Gillas till tryckning: T. T. Renvall.

Målarens hustru.

Komedi i 2:ne akter.

Personerne:

- EDVARD WERNER, genremålare.
- HELENA, hans hustru.
- GREFVE LEJONKLO.
- PETTER, Edvards ateliergosse.
- LISETTE, Helenas guddotter och kammarjungfru.

Händelsen försiggår i Stockholm i närvarande tid.

Första Akten.

Scenen föreställer en atelier; taflor, staffier, färglådor, m. m. Ett stort fönster till venster, en dörr till höger och en i fonden.

Första Scenen.

Grefven inkommer vid rideaun's uppgång och går till bordet der Lisette sitter och syr.

GREFVEN.

God morgon, min engel! Werner tyckes ej ännu hunnit ner på ateliern.

LISETTE.

Nej! inte ännu; ty frun tycker ej om att han är så trågen vid sina arbeten. Han brukar emellanåt arbeta ifrån dagens början tills det är all-

deles skumt om qvällen; doktor Minton har dessutom förbjudit honom att uttrötta sig; ty han lider af svaga ögon.

GREFVEN.

Ah, det var en annan sak! Man bör vara försigtig och väl akta sina ögon, då man är målare och när man har en så vacker fru.

LISETTE.

Gud bevara hans syn, men hvad hans fru beträffar, så är det ej värdt för någon, vare sig grefve eller baron, att göra sin cour för henne.

GREFVEN.

Och det tror du, min vackra tärna?

LISETTE.

Om jag tror det? Ack, ja! jag är lika säker på frun, som på mig sjelf; ty skulle jag vara gift, så skulle ingen nej ingen i hela världen, kunna behaga mig mer än min man.

GREFVEN (*skrattande*).

Jaså, huru vet hon det; tänk ändå?

LISETTE.

Jag behöfver ej tänka någonting; ty jag vet, att ehuru jag är en fattig flicka, så skulle det aldrig falla mig in att höra på stora herrars prat; ingenting skulle locka mig, hvarken gigg, betjent eller glacéhandskar.

GREFVEN.

Ah, jag förstår! Det är väl den dumma Petter, som vunnit ditt lilla hjerta.

LISETTE.

Herr grefve, inga dumheter!

GREFVEN.

Nej, nej! det är mitt fulla allvare.

LISETTE.

Det kan vara nog med det pratet nu; låt hvar och en sörja för sig sjelf; min goda husbonde och matmoder lefva lyckligt och bra, dessutom har han rätt goda inkomster, och (*seende på grefven*) behöfver alls icke sådana vänner, som

GREFVEN.

Jaså! och gör af med mera än han förtjenar; det vet jag af en säker person; men det hör inte hit Jag har egentligen kommit för att begära en tjänst af dig, min lilla sötunge; (*han kysser henne på kindbenet*).

LISETTE.

Fy! hvad gör ni?

GREFVEN.

Ack, det var i tankarna; jag trodde jag kysste henne.

Andra Scenen.

DE FÖRRA. PETTER (*som åsett kyssningen, rusar fram*).

PETTER.

Hvad såg jag? Jag tror det blixtrar för mina ögon.

Målarens hustru.

GREFVEN

(fattande honom om halsen).

Ah! god morgon, lilla blifvande Raphaël!

PETTER.

Det är mycket bra jag är hans icke lilla,
 släpp mig bara; *(sliter sig lös, gnuggar ögonen
 och stirrar på Lisette).*

LISETTE.

Hvad står du och ser på, hvarifrån har du
 hemtat dessa paketter?

PETTER.

Från Bendix' bod.

LISETTE *(öppnande paketterna).*

Duk, penslar, färger, en palett! hvem har bedt
 dig köpa allt detta? Frun, som vill att herrn
 alldeles inte skall arbeta på två månaders tid,
 har ärnat flytta ut på landet öfver sommarn

GREFVEN.

Verkligen?

PETTER.

Jag vet mycket väl, söta mamsell Lisette, att
 frun men jag måste lyda *(han tager i fickan
 efter färgerna)*, jag har ännu några färgblåsor här
 se, hur' jag nu ser ut! En blåsa grön ci-
 nober har spruckit i fickan.

LISETTE *(skrattar).*

Jo, du ser bra ut, Petter!

PETTER *(förargad).*

Skratta hon på, mamsell! jag vet nog hur' jag

ser ut; men måtte hon blott riktigt veta hur' det
 är med henne sjelf.

LISETTE.

Hvad menar han dermed, kära Petter?

PETTER.

Det ser ut som grefven skulle tycka om vår
 atelier och hvad som finns i den.

GREFVEN.

Nej du! du bedrager dig; jag har i mina da-
 gar aldrig ritat annat än näsor och öron, och
 dem har jag redan glömt.

PETTER *(förargad).*

Nåå! får man då vara näsvis och fråga hvad
 f-n grefven egentligen gör här så ofta?

GREFVEN *(skrattar).*

Hvad jag har här att göra?

PETTER *(secnde på Lisette).*

Ja, hvarföre kommer ni så träget alla dagar?

GREFVEN.

För att ej glömma bort ditt vackra ansigte.

PETTER.

Mitt . . . ? det är väl någon annans.

GREFVEN

(sätter sig och betraktar Petter).

Nej, just ditt! jag tycker att din näsa och dina
 öron påminna mig lifligt de lyckliga barnåren,
 då jag gick i ritskolan.

PETTER.

Ja, ja! Grefven må göra narr huru mycket han vill; så känner jag likväl nog den rätta orsaken, som lockar er hit; och grefven, som har bekantskaper både här och der, kunde just låta bli att komma hit och störa husfriden samt låta en arm flicka vara i fred.

GREFVEN.

Hvad går åt vår Raphaël?

LISETTE.

Han vet ej hvad han säger.

PETTER (*förargad*).

Jaså! Vet jag ej hvad jag säger, det är mycket bra så hör då: ty nu blir jag ond, och då fruktar jag inte sjelfva grefve fan och allra minst en sådan der flyttfogel, som dansar som en lejonklo kring unga flickor.

LISETTE.

Petter, Petter! du vet ej hvad du säger.

GREFVEN.

Kanske du ej har fått smaka af den här på länge, (*han höjer sin käpp öfver Petters rygg; Werner kommer in, ställer sig emellan dem och höjer sin palett likasom en sköld*).

Tredje Scenen.

DE FÖRRA. WERNER.

EDVARD.

En herrlig tableau! . . . Barnamordet i Bethlehem af vår oförgätlige Blomér.

GREFVEN.

God morgon, min kära Werner!

EDVARD.

God morgon, artigaste af grefvar! (*går till Petter*) Huru? du lyfter din hand mot en svensk ädling, ställ dig du och rif svart färg åt mig, deri gör du bättre; han vill redan utföra bataljstycken och kan knappast rita en näsa öfver en mun.

GREFVEN.

Det var det jag sade, . . . men hvar har ni fått den unge kämpen ifrån?

EDVARD.

Han är bondeson som jag; vi äro ifrån samma by i Wermland, hans mor har varit min amma och han skall ännu gå framåt i ritkonsten, det är jag säker på; men, herr grefve, hvad förskaffar mig det nöjet att så tidigt se er i min atelier?

GREFVEN.

Ni vet ju att jag älskar det sköna . . . de sköna konsterna . . .

EDVARD.

Som en Mecenas!

GREFVEN.

Ni har rätt, jag älskar taflor utan att förstå deras värde; men att lefva bland artister, väre sig målare, aktörer eller konstnärer i allmänhet, har alltid utgjort mitt största nöje.... kan jag protegera dem, så gör jag det gerna, ... vill ni måla åt mig, min kära Werner, en tafla?

EDVARD.

Gerna.

GREFVEN.

På ett vilkor likväl.... Landtluften anses vara en nyttig, derföre.... kom ut till mitt Sjöholm, endast två à tre mil härifrån.

EDVARD.

Än min hustru då?

GREFVEN.

Henne taga vi med oss, det förstås.

EDVARD.

Nå väl! tack, jag antager ert tillbud, der blir säkert ljusare att måla än här; ty i Stockholm är alltid skumt.

LISETTE.

Men, ändå.....

GREFVEN.

Hm! min sötunge, du följer din matmoder åt; det är ju naturligt.

PETER.

(som slutat att rifva färg och nedsmutsat sig i ansigtet, höjer sin hand och ser förgrymmad ut).

Jaså, ja! och jag får ej heller nu bli ond?

GREFVEN *(skrattar)*.EDVARD *(skrattar äfven)*.

Bra, bra! stå stilla nu, rör dig ej.

PETER.

Hvarför det då?

EDVARD.

Du blir mig en ypperlig modell till min drottning Christina.

PETER.

Skall jag vara drottning Christina, jag?

EDVARD.

Nej, nej! ser du ej den här hvita hästen?

PETER.

Skall jag vara hästen då?

EDVARD.

Nej, lugna dig, du blir den som håller i hästen, när drottningen stiger ner derifrån.... stå stilla bara.

GREFVEN

(som gått omkring ateliern och betraktat alla taflor och porträtter, stannar framför ett).

Ah! hvem föreställer detta, ansigtet är mig bekant; vänta litet.... är det inte baron Sigge Gyllenadler, som jag sett hos min gamla tant i Skåne?

EDVARD.

Precist densamme.

GREFVEN.

Huru eger ni hans porträtt?

EDVARD.

Emedan det är ett familjporträtt. Min hustrus afledne far.

GREFVEN (*förbluffad*).

Fru Werner skulle heta?

EDVARD.

Helene Gyllenadler.

GREFVEN.

Jag förstår ej; baron, som var en sådan aristokrat!.... hvad var er far?

EDVARD.

Min far var bonde i Wermland.... Min mor dog vid min födelse och jag blef upptagen af en grannhustru, Petters mor,.... fjorton år sednare vandrade jag till Stockholm,.... jag ville blifva målare och beslöt göra allt för att hinna mitt mål.... Jag vill ej för er beskrifva mina mödor, men tack vare en god och ädel man;.... jag lyckades vinna inträde vid konsternas akademi och sex år derefter blef jag prisbelönt och påkostad en resa till Rom. Ack! jag minns huru jag gick; med mod i min själ och kärlek i mitt hjerta.

GREFVEN.

Kär? (*skrattar*) Vid den åldern!

EDVARD.

Hvad hade det väl blifvit af mig om jag ej hade varit kär,.... tre år efter mitt vistande vid härvarande målarakademi, blef jag kallad till Lil-

liebergs gods, tillhörigt baron Gyllenadler för att der restaurera några tak- och alfresco-målningar, samt att under sommarn gifva lektioner åt dottern i huset, en fjorton års flicka.

GREFVEN.

Och då tillhviskade ni henne om er kärlek?

EDVARD.

Aldrig ett ord!.... jag återkom från Rom med en tafra.

GREFVEN.

Som tjuste hela norden.

EDVARD.

Och som kronprinsen köpte.... han köpte flere.... Konungen, drottningen.... alla voro goda mot mig och hjälpte den unga artisten. Då fattade jag mod, for ut till baron Gyllenadler,.... begärde hans dotter.

GREFVEN.

Nå väl?

EDVARD (*lugn*).

Jag blef utkörd.

GREFVEN.

Huru?

EDVARD.

Som man blir det. Mitt blod ville gäsa och jag lemnade Sverige, (*afbrytande sig*) håll dig stilla Petter!.... jag ser ej, duken förefaller mig grå.

GREFVEN.

Hvila er, jag ber, och berätta vidare.

EDVARD

(torkar sina ögon och fortfar att arbeta).

Jag lemnade Sverige, för till Ryssland der lyckan gynnade mig. Jag sammanträffade med den beryktade Horace Vernet, hvilken gaf mig goda råd och genom hvilken Kejsaren blef uppmärksam på mina taflor. Jag reste så i Ryssland och det öfriga Europa; kommen till Paris beställde Ludvig Philip af mig taflor.... Jag återvände rik. Baron Gyllenadler hade undertiden dött ruinerad. Jag betalade i hemlighet en del af hans skulder och hastade till Helene's fötter. Hon emottog mig med glädje och snart voro vi förenade. Ack! om jag kunde göra min Helene lycklig, hon, som uppoffrat börd och rang för mig. För henne och vår son vill jag arbeta, på det att intet måtte saknas dem.

LISETTE.

Och ni arbetar för mycket, så ni blir sjuk af ansträngning.

EDVARD.

Ack, kära barn! det gör så godt att arbeta för dem man håller af.... arbetet går framåt då man sjelf talar eller hör andra tala derom.

LISETTE

(går ut genom dörr'n till höger).

EDVARD.

Jag hoppas få denna tafla slutad till sista dagarne af denna månad.

GREFVEN.

Då måste ni skynda er, ty vi hafva i dag den tjugusjette.

EDVARD *(rusande upp från stolen).*

Den 26:te det är omöjligt! O min Gud!

GREFVEN.

Hvad felas er.

EDVARD.

Ingenting, alls ingenting.... Den 26:te! Petter gif min rock, jag måste gå ut.

PETTER.

Och vi som just höllo på så bra.

EDVARD.

Jag arbetar nätter och dar; jag vet ej hvad tiden lider, jag borde hafva mig en almanacka.

PETTER.

Ja, den skall jag köpa herrn.

GREFVEN.

Har ni brottom så begagna min gigg, den har väntat här utanföre. Jag skall köra er hvart ni vill, ligger edra vägar till Drottninggatan så passar det äfven för mig, ty jag skall frukostera hos min tant, grefvinnan Skylt von Stambäck.

EDVARD *(förvirrad).*

Om jag skall till Drottninggatan?.... det vet jag sannerligen ej.... jag minnes ej hans adress.

HELENE *(utanföre).*

Det är bra, för in det till man.

EDVARD.

Min hustru! hon kommer säkert hit. Petter återgif mig min blus, se här är rocken, jag går ej ut.... gå, ni herr grefve! jag uppehåller er ej, er tant grefvinnan väntar er.... men när ni varit hos henne, skulle ni vilja återkomma och göra mig en tjänst.

GREFVEN.

Säg mig den och jag stannar kvar.

EDVARD.

Nej, jag kan ej;.... min hustru kommer, och om hon finge veta....

GREFVEN.

Som ni vill; jag återkommer. *(afsides)* Ypperligt, nu är jag invigd i någon huslig hemlighet man och hustru emellan.

LISETTE

(inkommer bärande en blomkruka).

EDVARD.

Min hustru; gå herr grefve!

GREFVEN.

Farväl, jag kommer snart åter.

EDVARD.

Tystnad framför allt!

(Grefven går ut i fonden).

Fjerde Scenen.

EDVARD, LISETTE och PETTER. *(HELENE inkommer).*

(Edvard går emot henne, kysser hennes hand).

EDVARD.

God morgon, min engel! du är god som kommer ihåg mig; jag skall arbeta med dubbel ifver när du är nära mig.

HELENE.

Tvärtom Edvard, jag kom för att hindra dig från arbetet, jag tycker du varit nog trägen hela förmiddagen.

EDVARD.

Nej, tyvärr! jag har nästan ingenting arbetat; ty jag har talat om dig, min Helene.

HELENE *(leende).*

Jaså! då är jag lika nöjd, ty då vet jag att du ej tröttat dina ögon. Hvem har då varit här?

EDVARD.

Grefve Lejonklo.

HELENE *(ledsen).*

Grefven! han gick väl redan?

PETTER.

Jo, händelsevis, lilla fru! annars skulle han nog varit här tills sent i afton; ja! kanske tills i morgon bittida.

EDVARD.

Han är en riktig konstkännare och konstvän.

PETTER.

Det är inte konsterna han älskar, det vet jag.
det.

HELENE.

Nå! hvad är det då?

PETTER.

Frun ser så förundrad ut på mig; men jag
träffade honom här i morse med mamsell Lisette,
och det såg så ömt ut dem emellan, så att....

HELENE.

Lisette! hvad är det han säger?

LISETTE.

Frun skall få veta allt.

HELENE.

Klockan är ett, säg att man hemtar in midda-
gen; gå du Petter!

PETTER (*i det han går*).

Ack, Lisette! att så bedraga mig; jag som kän-
ner sådana rysliga känslor i mitt bröst.

(*de gå*).

Femte Scenen.

(DE SAMMA, utom Lisette och Petter).

EDVARD.

Petter pratar utan att veta hvad han säger.
Grefven var här för att bjuda oss till sin e-
gendom.

HELENE.

Antog du hans anbud, Edvard?

EDVARD.

Ja! Han beställde dessutom af mig en taffla,
som jag skall måla der, och som han betalar bra.

HELENE.

Hvartill dessa myckna penningar. Vi äro ju
rika, har du sagt mig; huru grann är ej vår vå-
ning? Denna lyx är mig ofta tryckande.

EDVARD.

En artist skall omge sig med lyx; det bevisar
att han är någonting. Förr dogo artister och
konstnärer vanligtvis af svält i någon vrå af verl-
den; och hvad jag förtjenar, Helene, vill jag ic-
ke spara, utan slösa på mina nöjen, och dessa
nöjen.... de äro att se dig grann, firad och ly-
sande.

HELENE.

Hvilka dårskaper! Du tror säkert att jag är
mycket fåfäng; ännu i onsdags.... hvilken sy-
perb paryr gaf du icke mig, det är för mycket.

EDVARD.

Nej, visst icke! Du behöfde den till den mag-
nifika musikaliska fest, der alla beundrade dig
och då du sjöng, förstummades hela salongen.

HELENE.

En liten aria! Hvem kunde väl fästa sig vid
min sång.

EDVARD.

Säg ej det; just grefve Lejonklo, som satt bredvid mig, hviskade till mig: Er fru borde lysa på en stor theater, hon har en röst, som kan jemföras med en Jenny Linds, en Malibrans, en Catalanis, en Viardot-Garcias . . . och huru tacksam var ej värdinnan, friherrinnan Alpstjerna . . . Hvarföre vägrade du att sjunga på hennes soirée i lördags?

HELENE.

Edvard! Skulle jag nu sjunga på ett ställe, så skulle jag vara nödsakad att sjunga öfverallt, och att lefva i stora världen finner jag så tomt och tråkigt; dessutom är dylikt umgänge för oss för dyrt.

EDVARD.

Ingenting skall vara för dyrt för dig, min engel!

HELENE.

Tror du ej, att din helsa är mig dyrbarare än allt annat öfrigt här på jorden . . . Derfor önskade jag att vi skulle lefva mera indraget . . . och att du skulle tänka mera på din helsa, än på mina nöjen; och till att börja med, lofva mig att neka till grefvens anbud; att icke fara ut till hans egendom. Den tafsa han beställt af dig, kan han få sednare, sedan du återhemtat din helsa.

EDVARD (*tankspridd*).

Åh ja! (*det ringer*) Min Gud. (*För sig sjelf*) Skulle de redan komma?

LISETTE (*inkommer*).

Här är en räkning från modehandlerskan på Drottninggatan.

EDVARD.

Det är bra, bed henne komma i morgon.

HELENE.

Ja, bed henne återkomma i morgon; säg till med detsamma att ingen skall släppas in; vi äro inte hemma för någon.

EDVARD.

Utom för grefven.

HELENE.

Hvarföre för honom?

LISETTE.

Jo, herrn bad honom om en tjänst, och . . .

HELENE.

Om en tjänst? hvad var det, Edvard?

EDVARD.

Nå, gå nu hon, (*scende på Lisette*) låt ej modehandlerskan stå och vänta.

LISETTE.

Jag går, jag går; (*afsides*) hvad må nu vara på färde? (*hon går*).

EDVARD.

Det finnes ej i världen värre pratmakerskor än kammarjungfrur, och hon i synner . . .

Målarens hustru.